

Veiligheidsplan

IKC Driemaster

Inhoud

Inleiding	5
Welbevinden	6
Inleiding	6
Een veilig klimaat	6
Kernwaarden	6
Plezier:	6
Betrokkenheid:	6
Persoonlijke ontwikkeling:	7
Naschoolse opvang	7
Schoolregels RRW	8
Klassenregels	8
Het leef -, leer en werkklimaat voor personeel.	9
Collegialiteit,	9
Deskundigheid,	9
Duidelijkheid	9
Het leef en werkklimaat voor ouders en bezoekers.	10
De klachtenregeling.	10
Omgangsnormen	11
Persoonlijke contacten tussen leerkrachten/assistent(e) en leerling	11
Schoolgebonden activiteiten	11
Bewegingsonderwijs	11
Geweld	11
Wapens	11
Roken en alcohol	12
Gezondheid	13
EHBO voorzieningen	13
Bedrijfs hulpverlening (BHV)	13

Besmettelijke ziekte	
Ongevallenregistratie	
ARBO	13
Legionella	13
Brandveiligheid	14
Inleiding	14
Het ontruimingsplan	14
Bedrijfshulpverlening (BHV)	14
Verzekeringen	14
Materiaal	14
Verantwoordelijkheden	14
Verkeersveiligheid	15
Inleiding	15
Halen/brengen	15
Excursies en uitstapjes	15
Eigen vervoer / excursies	15
Reizen met busmaatschappij/taxibedrijf	15
Begeleiding	16
Activiteiten buiten school	16
Agressie en geweld	17
Inleiding	17
Agressie van ouders tegen personeel	17
Gemeenschappelijke kenmerken bij agressiegevallen jegens personeel	17
Waar kun je dan op letten:	17
Handelwijze bij klacht over agressie van ouders	18
Handelswijze bij ongewenst gedrag leerlingen	19
Regelingen	21
Klachtenregeling	21
Klachten seksuele intimidatie	21
Sociale vaardigheidstraining	21

Gedragprotocol

Inleiding	22
Doel	22
1 Preventief pestbeleid	22
Indien er toch sprake is van pestgedrag?	23
Sociaal veiligheidsprotocol a.d.h.v. de Kanjertraining	23

Kwaliteitshandhaving veiligheidsbeleid

De risico-inventarisatie en –evaluatie	23
--	----

Methodes om positief gedrag te stimuleren.

Check-in en Check-out (bijlage 5)	24
Impulscontrole (Bijlage 6)	24
Specifiek interventieprogramma	24
Emotieaanpak (zie bijlage 7)	24
GGGGG-aanpak	25
Oplossingsgericht aanpak	25
Gedragcontract	25

Verklaring gebruikte afkortingen:

Bijlagen

Bijlage 1: OEPS-blad groep 1 tm 5 zonder handtekening	27
Bijlage 2: OEPS-blad groep 1 tm 5 met handtekening	29
Bijlage 3: OEPS-blad groep 6 tm 8 zonder handtekening	31
Bijlage 4: OEPS-blad groep 6 tm 8 met handtekening en praatblad	33
Bijlage 5: check in - check out	37
Bijlage 6: Beertjes aanpak	38
Bijlage 8: Sociaal veiligheidsprotocol - IKC Driemaster en Kanjertraining	40

Inleiding

De inspectie vraagt van scholen, dat er een geïntegreerd veiligheidsplan aanwezig is op de scholen. Dit plan omvat maatregelen op het gebied van sociale als fysieke veiligheid voor leerlingen, leerkrachten en ondersteunend personeel op school.

Hiermee doelen we onder andere op brandveiligheid, verkeersveiligheid, gezondheid zoals ARBO maatregelen en hygiëne, het tegengaan van agressie en geweld op school en in het huidige digitale tijdperk een internetprotocol om digitaal pesten te voorkomen.

Dit document omvat de onderwerpen die in een geïntegreerd veiligheidsplan op schoolniveau aan de orde zouden moeten komen. Daarnaast zijn er ook nog andere beleidsdocumenten waarin de veiligheid op school aan de orde komt, zoals het schoolplan, de schoolgids, de klachtenregeling, sociale veiligheidsprotocol en pestprotocol.

In dit document is “veiligheid” opgesplitst in vijf deelgebieden te weten:

- Welbevinden
- Gezondheid
- Brandveiligheid
- Verkeersveiligheid
- Agressie en geweld

Welbevinden

Inleiding

Het aspect “welbevinden” binnen de veilige school is voor onze school een belangrijk hoofditem in ons onderwijsconcept.

Wij vinden het heel belangrijk dat de kinderen elke dag met veel plezier naar school gaan. Hiertoe bieden wij een vriendelijk en veilig klimaat waarin orde en regelmaat heersen. Dit is voor ons de basis van alles. Immers wanneer een kind zich veilig/prettig voelt, zal het tot een evenwichtige ontwikkeling kunnen komen.

Om invulling te geven aan het begrip “veilige school” hebben wij het een en ander met elkaar afgesproken. Voor kinderen wordt dit regelmatig vertaald in afspraken en gedragsregels die ook zij begrijpen.

Voorspelbaarheid is een belangrijk gegeven om je veilig te kunnen voelen. Hiertoe kunnen regels bijdragen. School - en groepsregels worden in de klassenmap van de leerkracht vastgelegd, onder de aandacht van kinderen gebracht en met de kinderen regelmatig op bruikbaarheid besproken en eventueel aangepast.

Een veilig klimaat

De school draagt zorg voor een veilig leef-, leer- en werkklimaat. We maken onderscheid in de volgende gebieden:

- Het leef-, leer- en werkklimaat voor kinderen
- Het leef-, leer- en werkklimaat voor personeel
- Het leef-, leer- en werkklimaat voor ouders en bezoekers

Het leef-, leer- en werkklimaat voor kinderen

Hoe kinderen ‘in hun vel zitten’ bepaalt voor een belangrijk deel hoe en of kinderen leren. De school wil daarom graag een optimaal leef-, leer- en werkklimaat voor alle kinderen creëren. Dit bereiken wij door onze visie als school en onze kernwaarden uit te leven.

Op SARKON-school IKC Driemaster creëren wij LEV door kinderen door SAMEN talent te ontdekken, ontwikkelen en ontplooien. Dit doen wij vanuit plezier, betrokkenheid en persoonlijke ontwikkeling. Talentgericht werken zie je terug in onze lessen door de meervoudige intelligentie aan te spreken. Het talentgericht werken geven wij vorm door middel van thematische en groepsdoorbrekend te werken. Waarbij wij als buurtschool vanuit onze identiteit uit te reiken naar de mensen om ons heen. Hierbij maken wij gebruik van elkaars talent zowel de leerling als het team. Waarbij wij de buurt en onze omgeving betrekken. Niet IK maar WIJ. Want SAMEN kan je veel meer dan alleen.

Kernwaarden

Plezier:

Leren is leuk! Door humor te gebruiken, elkaar positief aan te spreken en aantrekkelijk onderwijs te realiseren, willen wij plezier uitstralen. Plezier stimuleert motivatie ten aanzien van verdere ontwikkeling van iedereen op IKC Driemaster. Als je ergens plezier in hebt, gaat leren makkelijker en is het leuker.

Betrokkenheid:

Een goede leerkracht is betrokken bij zijn leerlingen. Betrokkenheid houdt hierbij in dat wij elk kind zien en persoonlijke, positieve aandacht geven. Betrokkenheid van de leerkracht heeft invloed op het welbevinden van kinderen en zorgt ervoor dat het zelfvertrouwen van de kinderen toeneemt. Daarbij

heeft een goede relatie met de kinderen een positieve invloed op het onderwijs en de sfeer in de klas. Ons onderwijs is erop gericht dat kinderen leren vanuit een betrokken werkhouding. Het is de taak van de leerkracht om kinderen goed te observeren, te prikkelen en nieuwsgierig te maken, waardoor ze gemotiveerd raken om te leren.

Betrokkenheid vanuit de leerling is ook belangrijk. Deze betrokkenheid zorgt voor motivatie, concentratie en plezier in wat je doet. Het zorgt dat je 'aanstaat' om tot ontwikkeling te komen.

Betrokkenheid staat ook voor de wijze waarop we met elkaar om willen gaan. Als school zijn wij een leefgemeenschap, waarin wij het belangrijk vinden dat kinderen, ouders/verzorgers, medewerkers, partners, organisaties in de wijk en wijkbewoners betrokken zijn bij elkaar. School en omgeving zijn met elkaar verbonden en verstevigen het onderwijs. Waarbij wij een persoonsgerichte benadering belangrijk vinden.

Persoonlijke ontwikkeling:

Een veilig en vertrouwd gevoel draagt bij aan het welbevinden van leerlingen en is een voorwaarde om tot persoonlijke ontwikkeling te komen. Wij willen een school zijn, waarin wij als team met de kinderen en ouders samenwerken aan een prettige en positieve sfeer, waarin veiligheid en vertrouwen gewaarborgd wordt. Wij zorgen dat ieder kind 'gezien' wordt en zich gewaardeerd voelt. Op die manier stimuleren wij de persoonlijke ontwikkeling van de kinderen. Het bijbrengen van kennis, is het bijdragen aan de ontwikkeling van de kinderen tot zelfstandige, verantwoordelijke, sociale, weerbare en positief kritisch denkende mensen. persoonlijke ontwikkeling stimuleren wij in een rijke en betekenisvolle leeromgeving. Door professionele begeleiding bevorderen wij de groei en stimuleren wij ieders potentie vanuit eigen mogelijkheden en talent. Jezelf ontwikkelen is een continu proces van reflecteren en leren.

Naschoolse opvang

De naschoolse opvang valt onder verantwoordelijkheid van Stichting Kinderopvang Den helder (SKDH) . De gedrag- en veiligheidsafspraken zijn daarbij vastgelegd in een door SKDH opgesteld protocol.

Schoolregels RRW

De kern van het onderwijs op IKC Driemaster is veiligheid. Als kinderen en degenen die met hen omgaan zich veilig voelen, kunnen kinderen hun nieuwsgierigheid ontplooien en zichzelf ontwikkelen. Een goed pedagogisch klimaat in de klassen is daarom van groot belang. Wij vinden een positieve sfeer in de school en in de klassen belangrijk. Open en respectvol omgaan met elkaar hoort een vanzelfsprekendheid te zijn.

Basisregels

Op IKC Driemaster werken we vanuit drie basisregels. Uit deze drie schoolregels vloeien negen sub – schoolregels:

Ruimte: we zorgen ervoor dat de school er verzorgd en inspirerend uit ziet.

- Wij lopen in de school.
- Wij zorgen goed voor onze (eigen) spullen en gebruiken deze waar ze voor zijn.
- Wij houden de school netjes.

Rust: iedereen vindt het fijn om op De Driemaster te zijn.

- Wij luisteren naar elkaar.
- Wij laten iedereen meedoen.
- Wij praten positief met elkaar.

Werken: iedereen kan goed werken.

- Wij werken rustig en letten goed op.
- Wij werken samen en helpen elkaar.
- Wij zorgen ervoor dat iedereen zich kan concentreren om te leren.

Klassenregels

In elke groep maakt de leerkracht samen met de leerlingen afspraken over hoe zij deze schoolregels naleven. Er worden klassenregels geformuleerd in samenspraak met de leerlingen, op deze manier zijn de leerlingen eigenaar van het proces en is de betrokkenheid groter.

In de klassenmap in ieder lokaal zijn de klassenregels te vinden die worden gehanteerd binnen de groep. Hiermede wordt geprobeerd een veilig leer- en werkklimaat te creëren .

Het leef -, leer en werkklimaat voor personeel.

Binnen de school probeert de directie het personeel een veilige en prettige werkomgeving te bieden, door onder andere het coachen van beginnende leerkrachten, maar ook het begeleiden van leerkrachten bij vernieuwingen en in de uitvoering van hun taak.

Daarnaast worden functioneringsgesprekken gehouden, waarin de leerkracht zich kan uiten over het welbevinden en functioneren.

Als team zijn we een professioneel team. Hier is een cultuur waarin alle gedrag, van iedereen:

- bijdraagt aan de doelen van de school,
- bijdraagt aan toename van welbevinden van de persoon zelf,
- en óók bijdraagt aan toename van het welbevinden van anderen.

Een **professionele cultuur** draagt bij aan een voortdurende ontwikkeling van leraren. Dit zorgt voor een veilige, open **cultuur** die op leren gericht is. Bespreken en aanspreken behoort tot de **cultuur** van de school, net als hoge verwachtingen. Goede scholen zijn gericht op voortdurende ontwikkeling en leren.

Binnen onze school hebben wij daarom ook drie kernwaarden voor ons team:

Collegialiteit,

Collegialiteit houdt in dat je je collega's helpt en ondersteunt wanneer dat nodig is en rekening houdt met elkaars behoeften en talenten. Hierdoor lever je een positieve bijdrage aan de (werk)sfeer binnen de organisatie waarbij we erkenning willen geven aan elkaar en waarderen dat wij allemaal anders zijn. SAMEN als team willen we het beste uit onze leerlingen naar boven kunnen halen.

Deskundigheid,

Deskundigheid betekent voor ons de belofte datgene wat wij doen goed te doen. Wij werken volgens professionele standaarden, nemen verantwoordelijkheid voor ons handelen, staan open voor de mening en wensen van anderen en laten ons handelen toetsen door elkaar om ons onderwijs te verstevigen waarbij wij ons lesaanbod steeds verder willen ontwikkelen. Op die manier sluiten wij nog beter aan bij de onderwijs praktijk.

Duidelijkheid

Duidelijkheid of helderheid betekent dat je goed communiceert. Er bestaat geen twijfel over je bedoelingen of doelstellingen. Je bent open en aanspreekbaar. Mensen weten wat ze van je kunnen verwachten en van je mogen vragen. Je stelt je betrouwbaar op. Binnen IKC Driemaster betekent duidelijkheid of helderheid dat je een transparante organisatie nastreeft. Wij durven elkaar aan te spreken en weten hoe je onderlinge feedback kunt geven en ontvangen.

Het leef en werkklimaat voor ouders en bezoekers.

Binnen IKC Driemaster willen wij er graag zijn als buurtschool. Een school waar je binnen mag stappen en je veilige en prettige omgeving aantreft voor jezelf en voor de andere. Ouderbetrokkenheid vinden wij dan ook heel erg belangrijk en daarin nemen wij ouders en verzorgers dan ook lopende het schooljaar in mee.

De klachtenregeling.

Jammer genoeg kan het voorkomen dat het toch niet zo lekker loopt. U heeft een klacht. In de schoolgids is een klachtenregeling vastgelegd. Ouders zijn ermee bekend, dat zij te allen tijde met het personeel een afspraak kunnen maken voor een gesprek. Bij klachten en conflicten wordt gevraagd eerst contact op te nemen met degene met wie zij een conflict / meningsverschil ervaren. Als dit niet lukt wordt contact opgenomen met de directeur.

Omgangsnormen

Persoonlijke contacten tussen leerkrachten/assistent(e) en leerling

- Directie, leerkrachten, ondersteunend personeel en stagiaires proberen zo veel mogelijk te vermijden met één leerling achter te blijven in één ruimte. Indien een kind langer moet blijven, zorgt de leerkracht dat hij/zij zichtbaar is voor anderen. Indien dat toch gebeurt, informeren zij collega's hierover en laten de deur van de ruimte open.
- Kinderen worden in principe niet bij de leerkracht thuis uitgenodigd. Wel kan een groepje leerlingen op bezoek komen na overleg met en toestemming van de ouders. De directeur wordt hierover geïnformeerd.
- Directie, leerkrachten en ondersteunend personeel geven geen dure, persoonlijke cadeaus aan leerlingen. Ook accepteren zij geen dure persoonlijke cadeaus van leerlingen.

Schoolgebonden activiteiten

- Tijdens schoolgebonden activiteiten gelden dezelfde regels als in de schoolsituatie.
- Het gedrag van leerkrachten vormt geen bedreiging of probleem voor de leerlingen.
- Bij het betreden van de kleedruimte wordt door de leerkracht duidelijk geklopt voordat hij of zij de ruimte betreedt.

Bewegingsonderwijs

- Het toezicht in kleedruimtes wordt, indien mogelijk, gedaan door leerkrachten van hetzelfde geslacht als de betreffende leerlingen. Indien dat niet mogelijk is wordt er door de leerkracht eerst duidelijk geklopt voordat de kleedruimte wordt betreden.
- Leerlingen vanaf groep 3 worden geacht zichzelf aan en uit te kunnen kleden. Bij jonge kinderen wordt incidenteel hulp verleend bij het aan- en uitkleden.
- Vanaf groep 4 kleden jongens en meisjes zich gescheiden van elkaar om.
- In de lessen wordt rekening gehouden met het zich op een bepaalde leeftijd ontwikkelend schaamtegevoel bij kinderen.
- Tijdens oefeningen kan de leerkracht functionele hulp verlenen zodanig dat de oefening juist en zonder gevaar wordt uitgevoerd. Lichamelijk contact mag nooit leiden tot ongewenste aanrakingen.
- Er wordt altijd voorzichtig gewerkt en gevaarlijk gedrag wordt vermeden: loshangende kledingstukken en moeilijk verwijderbare sieraden worden vastgemaakt of vastgeplakt, andere sieraden worden verwijderd en ter bewaring gegeven aan de leerkracht. Lang haar wordt bij elkaar gebonden, zodat er geen gevaarlijke situaties kunnen ontstaan.

Geweld

- Verbaal geweld is niet toegestaan: er mag niet worden gescholden en er mag geen onbehoorlijke taal worden gebruikt, niet tegen of tussen volwassenen, maar ook niet tussen leerlingen onderling.
- Non-verbaal geweld is niet toegestaan: er mogen bijvoorbeeld geen gewelddadige of dreigende gebaren worden gemaakt en dreigbrieven en afpersing zijn verboden.
- Lichamelijk geweld is niet toegestaan: dit betekent onder andere dat vechten, hinderlijk duwen of een ander opzettelijk lichamelijk letsel berokkenen, niet is toegestaan.

Wapens

- Het gebruik van welk voorwerp dan ook als wapen is verboden en het meenemen naar school of het op school in bezit hebben van voorwerpen die als wapen kunnen worden gebruikt, is niet toegestaan. Ook mogen "nep" wapens niet mee naar school worden genomen.

Roken en alcohol

- In het schoolgebouw en op het schoolplein wordt niet gerookt.
- Het gebruik van alcohol of het bij zich hebben van alcoholhoudende dranken is op school of tijdens kampen niet toegestaan. De directeur kan ouders, personeel toestemming geven alcohol te gebruiken tijdens bijeenkomsten.

Gezondheid

EHBO voorzieningen

In het schoolgebouw is een volledig complete EHBO tas beschikbaar. De EHBO- tas bevindt zich in de keuken van de school. Binnen de taakverdeling van individuele schooltaken is geregeld wie verantwoordelijk is voor controle en aanvulling van de EHBO- tas.

Bedrijfshulpverlening (BHV)

Vorbereid zijn op en hulpverlening kunnen bieden in herkenbare ongevalssituaties, vormen de basis voor een efficiënte BHV. Op onze school zijn meerdere leerkrachten opgeleid als BHV -er. Zij zijn getraind in het handelen in gevaarlijke situaties, die de gezondheid of fysieke veiligheid van de leerlingen en personeel bedreigen. Jaarlijks gaan de BHV-ers op herhalingscursus om hun kennis up to date te houden.

Besmettelijke ziekte

Hierbij raadpleegt de school de website van de GGD en de daarop vermelde richtlijnen. Op het moment dat er een besmettelijke ziekte geconstateerd wordt, dient er contact te worden opgenomen met de directeur. Deze neemt, indien nodig, contact op met de GGD om verdere actie te ondernemen. Ook dienen, indien nodig, de ouders van de kinderen die bij de betreffende leerling in de groep zitten op de hoogte te worden gesteld. De school behoudt zich het recht, voor om in geval van twijfel, de leerling naar huis te sturen.

Ongevallenregistratie

Bij een ongeval (van een leerling of een personeelslid) dient hiervan melding te worden gemaakt. Het formulier ongevallenregistratie is voor de leerlingen te vinden in Esis. Het formulier dient zo snel mogelijk (binnen 24 uur) te ingevuld. Voor personeelsleden is er een ongevallenregistratie mogelijk in hun personeelsdossier.

Volgens de Arbowet is de melding aan de Arbeidsinspectie verplicht wanneer zich een ernstig of dodelijk ongeval voordoet. Onder ernstige schade aan de gezondheid wordt verstaan: schade die binnen 24 uur leidt tot ziekenhuisopname of indien iemand blijvende gezondheidsschade oploopt.

ARBO

IKC Driemaster valt onder Sarkon. Via paraDIGMA hebben wij een bedrijfsarts en werkvermogen consulent.

Legionella

De brandslangen in de school moeten **verzegeld** blijven en mogen niet worden gebruikt om kinderen te verkoelen bij zomerse dagen om Legionellabesmettingen te voorkomen.

De gemeente houdt regelmatig een Legionella inspectie in de doucheruimtes van de gymzaal. Hiervan wordt een logboek bijgehouden bij de gymzaal.

Brandveiligheid

Inleiding

Uit het oogpunt van veiligheid is een goede staat van onderhoud belangrijk.

Het ontruimingsplan

De school heeft een ontruimingsplan opgesteld, waarbij de taakverdeling tussen de leerkrachten en de directie is vastgelegd.

Het ontruimingsplan wordt jaarlijks minimaal één maal geoefend en geëvalueerd.

Bedrijfshulpverlening (BHV)

Zie blz. 9 Protocol Bedrijfshulpverlening (BHV)

Verzekeringen

De Sarkon heeft voor al haar scholen een aansprakelijkheidsverzekering afgesloten. De aansprakelijkheidsverzekering biedt zowel de school zelf als zij die voor de school actief zijn (bestuursleden, personeel, vrijwilligers) dekking tegen schadeclaims ten gevolge van onrechtmatig handelen. Wij attenderen u in dit verband op twee aspecten, die vaak aanleiding zijn tot misverstand. Ten eerste is de school/het schoolbestuur niet (zonder meer) aansprakelijk voor alles wat tijdens de schooluren en buitenschoolse activiteiten gebeurt. Wanneer dit wel het geval zou zijn, zou alle schade die in schoolverband ontstaan door de school moeten worden vergoed. Deze opvatting leeft wel bij veel mensen, maar is gebaseerd op een misverstand. De school heeft pas een schadevergoedingsplicht wanneer er sprake is van een verwijtbare fout. De school (of zij die voor de school optreden) moeten dus te kort geschoten zijn in hun rechtsplicht.

Het is mogelijk dat er schade wordt geleden, zonder dat er sprake is van enige onrechtmatigheid. Bijvoorbeeld tijdens de gymnastiekles wordt er een bal geschopt. Deze komt op een bril van een leerling terecht en de bril is kapot. Die schade valt niet onder de aansprakelijkheidsverzekering en wordt dan ook niet door de school vergoed.

Ten tweede is de school niet aansprakelijk voor schade door onrechtmatig gedrag van leerlingen. Leerlingen (of, als zij jonger zijn dan 14 jaar, hun ouders) zijn primair zelf verantwoordelijk voor hun doen en laten.

Een leerling die tijdens de schooluren of tijdens door de school georganiseerde activiteiten door onrechtmatig handelen schade veroorzaakt, is daar dus in de eerste plaats zelf (of de ouders) verantwoordelijk voor. Het is dus van belang dat ouders/verzorgers zelf een particuliere aansprakelijkheidsverzekering hebben afgesloten.

De school kent geen reis- en ongevallenverzekering. U dient hiervoor zelf zorg te dragen.

Materiaal

De op school aanwezige brandbestrijdingsmiddelen worden jaarlijks op initiatief van het bestuur gecontroleerd.

Verantwoordelijkheden

De directie is te allen tijde verantwoordelijk voor de organisatie in gevallen van calamiteiten en noodsituaties.

Verkeersveiligheid

Inleiding

Om het risico tijdens het vervoer van leerlingen tot een minimum te beperken en de veiligheid te waarborgen zijn de volgende regels opgesteld:

Halen/brengen

Op het schoolplein mag niet gefietst worden. Ouders kunnen hun kind op het plein brengen. Ouders, die hun kind met de auto brengen, worden verzocht altijd te parkeren met de uitstapdeur aan de stoepkant.

Excursies en uitstapjes

Bij de uitvoering van de excursies op onze school hoort ook het toepassen van ons veiligheidsbeleid. Het komt regelmatig voor dat de kinderen in schoolverband ergens naar toe gaan en dan met ouders in auto's meerijden. Wij zien er dan op toe dat alles volgens de regels verloopt (gordels en aantallen).

Eigen vervoer / excursies

Tijdens de schooltijden wordt particulier vervoer toegestaan volgens het hiertoe geldende protocol, mits:

- Er een inzittendenverzekering is afgesloten. Geadviseerd wordt een schade- / inzittendenverzekering, daar deze bij ongevallen de persoonlijke schade dekt.
- De bestuur(d)(st)er van de auto rijdt op eigen risico en voor eigen rekening. Schade aan auto's of verhaal van no-claim verlies wordt niet vergoed.
- Er niet meer personen in de auto gaan dan het op de polis toegestane aantal.
- Er niet gegeten en gedronken wordt in de auto.
- Geen leerling op de voorstoel, tenzij jonger dan 12 jaar maar groter dan 150 cm en in de gordel.
- Een kind tussen 3 en 12 jaar en kleiner dan 135 cm én lichter dan 37 kilo achterin gebruik maakt van een voor hem of haar geschikt en goedgekeurd kinderbeveiligingsmiddel (zoals kleuterstoeltje of stoelverhoger) vastgezet met de autogordel. Alle anderen moeten de autogordels gebruiken.
- Bij incidenteel vervoer over beperkte afstand volstaat gebruik van de gordel op de zitplaatsen achterin voor kinderen vanaf 3 jaar (maar niet de eigen kinderen).
- Er altijd het benodigde aantal volwassenen meegaat.

De directie en leerkrachten houden hierop toezicht.

Reizen met busmaatschappij/taxibedrijf

Alle groepen mogen met een bus van een busmaatschappij of taxibedrijf op **schoolreisje** mits er aan de volgende voorwaarden voldaan wordt:

- Een kind per zitplaats met gebruik van beschikbare gordels.
- Er niet meer personen meegaan dan het voor de bus maximaal aantal toegestane passagiers.
- Alle aanwijzingen van de chauffeur worden opgevolgd.
- Er altijd het benodigde aantal volwassenen meegaat.
- De directie toestemming heeft verleend.

Voor een **uitstapje** kunnen de kinderen van groep 7 en 8 ook gebruik maken van vervoer met een lijndienst. Hierbij geldt ook:

- Eén kind per zitplaats met gebruik van beschikbare gordels.
- Alle aanwijzingen van de chauffeur worden opgevolgd.
- Er altijd het benodigde aantal volwassenen meegaat.
- De directie toestemming heeft verleend.

Begeleiding

De meest veilige begeleiding bij een activiteit waarbij de kinderen in groepjes verdeeld dienen te worden is afhankelijk van de leeftijd van de groep; vuistregels:

Kleutergroep	1 volwassene op 6 kinderen
Groep 3 en 4	1 volwassene op 7 kinderen
Groep 5 en 6	1 volwassene op 9 kinderen
Groep 7 en 8	1 volwassene op 10 kinderen

**Dit zijn richtlijnen, het afwijken van de richtlijnen gaat in alle tijden in overleg met de directie.*

Activiteiten buiten school

Activiteiten die buiten schooltijd plaatsvinden, maar wel door school worden ondersteund, vallen onder verantwoording van de ouders. Bij elk van deze activiteiten dienen de ouders op de hoogte te worden gebracht van deze activiteit. Bij activiteiten buiten school dienen de ouders het vervoer van hun kinderen zelf te regelen. Activiteiten die buiten schooltijd door de school worden georganiseerd vallen onder de verantwoordelijkheid van de school.

Agressie en geweld

Inleiding

Om goed les te kunnen geven moet personeel zich veilig voelen in de school. Het gebruik van bedreigingen en geweld raakt de gehele schoolomgeving: leerlingen, gezinnen, personeel, de omgeving. Geweld is zonder meer afkeurenswaardig en de slachtoffers dienen onvoorwaardelijke steun te krijgen van collega, directie, bestuur, politie en hulpverlening.

Onder agressie verstaan wij verbaal geweld, bedreigingen, lastig gevallen worden (telefoon, schriftelijk, e-mail, sms en social media), stalken en fysiek geweld.

Agressie van ouders tegen personeel

Van agressie van ouders naar personeel wordt altijd melding gemaakt bij de directie.

Gemeenschappelijke kenmerken bij agressiegevallen jegens personeel

- Slecht nieuws wordt als een persoonlijke aanval opgevat.
- Onvoldoende begrip bij personeelslid voor de ander.
- Betrokken ouders/kinderen voelen zich niet serieus genomen.
- Geen duidelijke afspraken over vervolg moment.
- In voorgaande gesprekken waren er al verschillen in inzichten tussen ouders/school.

Waar kun je dan op letten:

- Vraag je als personeelslid af: Hoe zou ik het vinden als iemand mij zo over mijn kind zou benaderen?
- Leg eerst een goede vertrouwensbasis alvorens aan een slecht nieuwsbericht te beginnen (aandacht, etc.).
- Denk aan de machtsbalans. Zitten is bijvoorbeeld beter dan staan.
- Zorg altijd dat je een ouder over een voorval op school belt, **VOORDAT** de leerling thuis is.
- Maak duidelijk dat je naast het kind staat (wij geven allemaal om dit kind, maar hoe krijgen wij als volwassenen het samen voor elkaar dat....).
- Begrijp dat een verdedigende houding van ouders op kritiek zeer normaal is, die je ook positief kan aanwenden.
- Laat merken dat kritiek nooit op de persoon gericht is (dus benoem het gedrag concreet en voeg er een positieve opmerking qua persoon aan toe).
- Plan een vervolgesprek vooral als er irritatie ontstaat, waarbij ruimte kan zijn voor een vertrouwenspersoon (beide partijen).
- Neem een time-out door even samen koffie te halen.
- Stel betrokkenen op de hoogte van rechten en plichten (Rol: interne contactpersoon).
- Stel collega's op de hoogte van een moeilijk gesprek dat je moet voeren en vraag hen in de buurt te zijn.

Handelwijze bij klacht over agressie van ouders

- Bespreken met directie.
- Directie zorgt voor opvang personeel, tijdelijke vervanging van de groep en nazorg.
- Zo nodig medische opvang inschakelen (huisarts, bedrijfsarts, psychische hulpverlening, bureau slachtofferhulp).
- In overleg met betrokkene neemt directie/bestuur contact op met de ouder om de zienswijze te vernemen.
- Er wordt aangifte gedaan door betrokkene of een melding gedaan bij de politie door directie.
- Er wordt getracht een bemiddelaar aan te stellen.
- Het bestuur wordt gewaarschuwd.
- Het kind van de ouder mag niet de dupe worden van het gedrag van hem/haar.
- Informeer hoe dat kind zich voelt en neem stelling als er een vijandige houding t.o.v. dat kind ontstaat.
- Als het kind thuis gehouden wordt probeer dan te bemiddelen via externen.
- Directie en leerkracht/invaller bespreken het gebeuren met de groep.
- De directie maakt zo nodig een rondje langs de klassen.
- Informeer collega's en spreek af wie/wat/hoe naar buiten brengt.
- Directie overlegt met bestuur over houding naar buiten (brief aan ouders, pers, politie, e.d.).
- Als er getuigen waren, spreek dan ook met hen.

Het zou kunnen voorkomen dat een ouder van school meent in of bij de school een ander kind van school te moeten aanspreken op zijn/haar gedrag. Indien dit niet gebeurt op een sociaal acceptabele wijze, waarbij het gesprek op een pedagogische wijze wordt gevoerd en ten minste hoor en wederhoor wordt toegepast, dient te worden ingegrepen.

De directie zal in haar verantwoordelijkheid een gesprek met de ouder aangaan waarin wordt gewezen op de afspraken in de gedragscode die op school gelden. Verder zal worden bemiddeld om tot verbetering van het gedrag van de ouder en een goede oplossing te komen. Indien noodzakelijk kunnen door de directie sancties worden opgelegd ter voorkoming van agressie van ouders in en/of bij de school.

Bovenstaande is ook van toepassing indien zich een situatie voordoet waarbij sprake is van een conflict in of bij de school tussen twee ouders van kinderen van de school.

Handelswijze bij ongewenst gedrag leerlingen

Ongewenst gedrag van leerlingen kan in zwaarte zeer variëren. Ongewenst gedrag is daarom verdeeld in vijf categorieën, bij iedere categorie behoren specifieke verplichte acties en mogelijke acties.

Categorie 1 - Incidentele overtredingen

Incidenteel lesversturend gedrag, herhaaldelijk maar niet (doel)bewust lesversturend gedrag, ongehoorzaamheid en/of slecht luisteren, onbeleefdheid t.o.v. leerkracht of andere volwassene, onzorgvuldig omgaan met materiaal, schelden of vloeken (in opwelling/vanuit emotie; binnen proporties), fysiek geweld binnen proporties t.o.v. andere kinderen (schreeuwen in andermans oor, een klap, een schop e.d. tijdens een ruzie), stiekem gedrag.

De groepsleerkracht neemt pedagogische maatregelen om het gedrag van de leerling zodanig te corrigeren dat de leerling, binnen afzienbare tijd het ongewenste gedrag afneemt dan wel verdwijnt.

Verplichte acties:

- Een aantekening maken in het logboek van het kind in Esis.
- Actie leerkracht en kind:
Kind in groep 1 t/m 8 vult samen met de leerkracht het oeps formulier(bijlage 1 t/m 4) in en wordt besproken. Dit wordt bewaard in het leerlingdossier.

Een eventuele straf wordt altijd mede bepaald door de leeftijd van het kind en de aard van de overtreding. Het is aan te bevelen een straf zoveel mogelijk te laten samenhangen met de overtreding (bijv. niet meedoen tijdens de kring = buiten de kring plaatsen; niet werken tijdens de les = lesstof verwerken in eigen tijd, enz.) Daarnaast straffen als voor een beperkte periode (korter dan een dagdeel) naar een andere klas, nablijven. (hiervan worden de ouders op de hoogte gesteld)

Categorie 2 – Aaneenschakeling van incidentele overtredingen of ernstiger misdragingen. We spreken van een patroon na drie incidentele overtredingen (d.i. drie ingevulde formulieren bewaard in leerlingdossier).

Herhaaldelijk overtredingen als onder 1, of moedwillig schade toebrengen aan materiaal, incidenteel pest-/treitergedrag, brutaliteit t.o.v. leerkracht of andere volwassenen (verbaal en/of non verbaal), schelden of vloeken (ofwel met regelmaat, ofwel in ernstige mate), liegen, oneerlijk zijn.

Verplichte acties:

- Een aantekening in het logboek van het kind in Esis.
- Gesprek met de leerling. (oorzaak overtreding, mogelijkheden voor de leerling om tot gedragsverandering te komen/het een volgende keer anders aan te pakken).
- De ouders op de hoogte stellen van het ongewenst gedrag. (schriftelijk, telefonisch of in een gesprek).
- Het oeps formulier (bijlage 1 t/m 4) laten tekenen door ouders. Dit gaat in het leerlingdossier Esis.
- Straf passend bij de overtreding.(zie onder 1).
- Overleg met IB over mogelijk plan van aanpak in de klas.

Categorie 3 – Voortdurende van overtredingen als onder 1 en 2 of ernstiger misdragingen

Voortdurende van overtredingen als onder 1 en 2 of stelen (eenmalig 'klein' of jonger kind), discriminatie, fysiek geweld t.o.v. lkr. of andere volwassene, buitenproportioneel fysiek geweld t.o.v. andere kinderen, intimidatie of bedreiging andere kinderen.

Verplichte acties:

- Een aantekening in het logboek van het kind in Esis.
- Het oeps formulier (bijlage 1 t/m 4) invullen, laten tekenen door ouders en in dossier.
- De ouders op de hoogte stellen van het ongewenst gedrag in een gesprek op school, al dan niet ondersteund door IB.
- Gesprek met de leerling. (oorzaak overtreding, mogelijkheden voor de leerling om tot gedragsverandering te komen/het een volgende keer anders aan te pakken)
- Overleg met IB over aanpak in de klas.
- Overleg met IB over aanmelding in het zorgteam smal (OT) en breed (JT).
- Melding bij directie.

Eventuele vervolgacties:

- Straffen als herhaaldelijk nablijven, uit de klas verwijderen voor bepaalde tijd (dagdeel, dag), in overleg met i.b.-er en melding bij de directie.
- Gesprek met ouders over het op één lijn brengen van de benadering van school en thuis van het probleem.
- Gesprek met ouders over mogelijke hulpverlening, bijv. SMW.

Categorie 4 – Structureel onaangepast gedrag

Voortdurende van onder 1 en 2 genoemde overtredingen of herhaling/voortdurende van de onder 3 genoemde ‘ernstiger misdrijvingen’. Stelen (‘ernstig’, ouder kind)

Verplichte acties:

- Een aantekening in het logboek van de leerling in Esis.
- Het oepsformulier/praatblad (bijlage 1 t/m 4) invullen, laten tekenen door ouders en in het leerlingdossier.
- Overleg met i.b.-er en directie
- Gesprek met ouders (niet schriftelijk of telefonisch) plus i.b.-er of directie waarin ouders verplicht worden actie te ondernemen (bijvoorbeeld hulp zoeken, contactschrift bijhouden, onderzoek zorgteam) om aan gedragsverandering mee te werken (en waarin duidelijk wordt verteld dat de grenzen van de school in zicht komen)

Straffen als uit de klas plaatsen voor langere of onbepaalde tijd, uitsluiting van bepaalde activiteiten (gymles, sportdag, schoolreisje, etc.) voor langere of onbepaalde tijd, schorsing is in overleg met i.b.-er en directie.

Categorie 5 – Structureel onaangepast gedrag waar door de school geen of onvoldoende invloed (meer) op uitgeoefend kan worden om gedragsverandering te bewerkstelligen

De grens van de school is bereikt. Volgens de richtlijnen van Sarkon wordt een verwijderingprocedure gestart (zie schorsen en verwijderen van leerlingen). Gesprek met ouders altijd o.l.v. directielid. Overleg over overbruggingsmaatregelen als uit de klas verwijderen, overplaatsen naar andere klas, leerplicht inschakelen, enz.

Indien ouders of andere bezoekers zich schuldig maken aan agressief gedrag (verbaal en/of fysiek), geweld, vandalisme, diefstal, discriminatie en intimidatie zal hen door de directie de toegang tot de school ontzegd worden. Hetgeen kan leiden tot verwijdering van de leerling. Gehandeld zal worden volgens de richtlijnen van Sarkon.

Zie hierbij ook het schorsings en verwijderingsprotocol van Sarkon en ons pestprotocol.

Regelingen

Klachtenregeling

Jammer genoeg kan het voorkomen dat het toch niet zo lekker loopt. Wanneer ouders klachten hebben over het gegeven onderwijs, de begeleiding van leerlingen, toepassing van strafmaatregelen etc., kunnen ze in eerste instantie terecht bij de leerkracht. Leidt dit niet tot een bevredigende oplossing, dan kan het probleem worden besproken met de directeur van de school of de interne vertrouwenscontactpersoon (intern begeleider) van de school.

Het kan zijn dat de behandeling van het probleem of klacht niet tot een voor de ouder bevredigende oplossing heeft geleid. Dan kan men zich bij het bestuur melden.

Klachten seksuele intimidatie

In 1999 is de wetwijziging bestrijding van seksueel misbruik en seksuele intimidatie in het onderwijs in werking getreden. Het gaat in de wet om strafbare vormen van seksuele intimidatie en seksueel misbruik. De wet bevat een aangifteplicht voor het bevoegd gezag en een meldplicht voor het personeel bij een dergelijk zedenmisdrijf.

Sociale vaardigheidstraining

De school werkt met de Kanjertraining om de kinderen met als doel

- Leerlingen voelen zich veilig op school (sociaal, psychisch en fysiek)
- Leerlingen, leerkrachten, directie, kanjer-/anti-pestcoördinator en ouders weten wat ze kunnen doen ter preventie van onveilige situaties en hoe ze kunnen handelen als het toch onveilig wordt.

Gedragprotocol

Inleiding

Om een sociaal veilig klimaat te creëren, zet IKC Driemaster meerdere met elkaar samenhangende interventies, programma's en methoden in op individueel niveau, op klassikaal niveau en op schoolniveau. Ook betreft school de ouders en de omgeving bij de aanpak. Grensoverschrijdend gedrag, zoals pesten, houdt meestal niet op bij het verlaten van het schoolplein. Het kan zich voortzetten op weg naar huis, bij de sportvereniging en op internet. Pesten is een maatschappelijk probleem. Samenwerking van alle betrokken partijen is dan ook noodzakelijk.

Maatregelen moeten zich niet alleen richten op de leerling die grensoverschrijdend gedrag vertoont, maar ook op de schoolomgeving, de thuisomgeving en op leeftijdsgenoten.

Doel

Dit gedragsprotocol heeft als doel om alle kinderen zich bij ons op school veilig te laten voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen wij alle kinderen in de gelegenheid om met plezier naar school te gaan.

1 Preventief pestbeleid

Op IKC Driemaster vinden we een goed pedagogisch klimaat zeer belangrijk. Dit uit zich in aandacht voor normen en waarden die we vanuit de identiteit van de school belangrijk vinden.

Wij vinden de sfeer waarin een kind moet opgroeien van groot belang om zo een volwaardig mens te worden.

Wij stellen daarom een vriendelijk en veilig klimaat, met orde en regelmaat, op prijs. Pas als het kind zich veilig voelt, kan het zich ontwikkelen. Juist regelmaat geeft het kind kansen.

Daarom hanteren wij binnen onze school diverse afspraken in alle groepen en spreken die met de leerlingen door en af. Hierbij wordt rekening gehouden met de leeftijd van de leerlingen.

Wij hopen zodoende dat er een preventieve werking vanuit gaat en spreken de kinderen, die zich niet aan de gemaakte afspraken houden, daarop aan.

In de groepen 1 t/m 8 wordt er gewerkt met de Kanjertraining! Het uitgangspunt hierbij is dat de school is bedoeld om te leren. Dit kan alleen als leerlingen zich veilig voelen op school. De visie en levenshouding van de Kanjertraining vormen het uitgangspunt van ons veiligheidsbeleid. We hebben een duidelijke visie op hoe wij met elkaar omgaan en willen graag samen met ouders en kinderen zorgen voor een veilige school.

1. Wij willen te vertrouwen zijn

De meeste mensen willen te vertrouwen zijn. Op die manier willen wij gezien, gehoord en begrepen worden. Wij gaan daarom uit van elkaars goede bedoelingen en kijken met vertrouwen naar elkaar en de kinderen. Ons uitgangspunt is daarbij dat je jezelf mag zijn. Doe je niet anders voor dan wie je werkelijk bent, zoals je bent is het goed. En daarmee ben je te vertrouwen.

2. Wij, leerkrachten en ouders, zijn samen het gezag van het fatsoen

Wij zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de opvoeding van de kinderen. Een goede opvoeding richt zich op fundamentele menselijke waarden zoals: liefde, vertrouwen, mededogen, toewijding, verantwoordelijkheid en betrokkenheid in de breedste zin van het woord.

Daarom moeten wij, ouders en leerkrachten, duidelijke leiders zijn voor kinderen: wij vertegenwoordigen het gezag van het fatsoen. Wij laten ons daarbij niet bepalen door negatieve gevoelens zoals angst, onmacht en ergernis. Wij zorgen voor een veilige sfeer door grensoverschrijdend gedrag op een nette manier zorgvuldig aan te pakken. Daarin werken we samen met elkaar.

3. We geven het goede voorbeeld

De kinderen voelen zich veilig als wij het goede voorbeeld geven:

- Wij gaan respectvol met elkaar om.
- Wij spreken respectvol over elkaar en de kinderen, ook op sociale media
- Indien zich een probleem voordoet of als wij ons zorgen maken, dan overleggen we met elkaar. Wij zoeken een oplossing die goed is voor alle betrokkenen en die recht doet aan de situatie.

Indien er toch sprake is van pestgedrag?

Indien er toch sprake is van pesten gaan wij daar actief mee om zoals omschreven in het Pestprotocol IKC Driemaster - Kanjertraining. Dit protocol staat op de website. Het pestprotocol is opgesteld om goed te kunnen reageren op situaties waarin een kind wordt gepest of pest. Dit protocol sluit aan bij de Kanjerboeken en de Kanjertraining. Het zijn feitelijk fatsoen afspraken.

Tevens is er een Time-out, schorsings en verwijderingsprotocol. Deze is ook op de website te vinden.

Sociaal veiligheidsprotocol a.d.h.v. de Kanjertraining

U vindt in dit bijlage 8 het sociale veiligheidsprotocol van de Kanjertraining die wij op IKC Driemaster hanteren. In dit protocol vindt u de doelen, de uitgangspunten, wat doen we preventief en hoe doen wij dat en wat doen wij als het mis gaat en hoe doen wij dat? Dit is een mooie aanvulling op ons veiligheidsplan en het gedragsprotocol. Alles samen zorgt ervoor dat wij actief en preventief kunnen handelen als het gaat om gedrag en veiligheid.

Kwaliteitshandhaving veiligheidsbeleid

De risico-inventarisatie en –evaluatie

De Arboret eist dat er een risico-inventarisatie en -evaluatie (kortweg RIE genoemd) met een plan van aanpak beschikbaar is. In deze RIE is een overzicht van de binnen de school aanwezige risico's opgenomen, evenals het bijbehorende 'plan van aanpak', waarin de maatregelen zijn beschreven, om op concrete wijze de risico's weg te nemen of zoveel mogelijk te verminderen. De RIE wordt bij Arbomeester afgenomen.

Methodes om positief gedrag te stimuleren.

Check-in en Check-out (bijlage 5)

Probleemstelling:	Ongewenst gedrag
Doel	Aanleren van gewenst gedrag
Aanpak	Middels puntensysteem per dagdeel aangeven hoe vaak bepaald gedrag is getoond.
Geschikt voor	Concrete doelen die vaak aan de orde komen en eenvoudig in te oefenen

Impulscontrole (Bijlage 6)

Probleemstelling:	Kind wordt snel boos Kind denkt niet na voor het wat zegt
Doel	Eerst nadenken voor er gereageerd wordt
Aanpak	Beertjesmethode Stoplichtmethode
Geschikt voor	Concrete doelen die vaak aan de orde komen, maar die lastig zijn om aan te leren

Specifiek interventieprogramma

Probleemstelling:	Ongewenst gedrag vraagt om specialistische hulp
Doel	Kind leert prikkels te herkennen die leiden tot het ongewenste gedrag
Aanpak	Rots en Water, angsttherapie, woedebeheersing, etc.
Geschikt voor	Concrete doelen die regelmatig aan de orde komen, maar die lastig zijn om aan te leren en waarvan het kind aangeeft dat het onmachtig is.

Emotieaanpak (zie bijlage 7)

Probleemstelling:	Kind uit zich niet, durft niet voor zichzelf op te komen
Doel	Is in staat om aan te geven hoe het zich voelt
Aanpak	Versterken woordenschat t.a.v. emotie en op een emotiekaart aangeven hoe het zich voelt.
Geschikt voor	Kinderen met internaliserend gedrag (en soms ineens kunnen uitbarsten)

GGGGG-aanpak

Probleemstelling:	Kind is niet in staat om zijn probleemgedrag inzichtelijk te maken. Weet bijvoorbeeld niet wat de oorzaak/aanleiding was.
Doel	Kind leert te reflecteren op eigen gedrag
Aanpak	Middels OEPS-blad (bijlage 3) leren reflecteren
Geschikt voor	Kinderen die niet willen of kunnen inschatten wat de emotie van een ander is waardoor het probleem is ontstaan.

Oplossingsgericht aanpak

Probleemstelling:	Kind overziet niet wat het effect van zijn/haar handelen is op anderen en wil dit graag leren.
Doel	Kind leert te reflecteren op eigen gedrag en leren gericht bepaald vaardigheden aan. (bij voorkeur met een maatje)
Aanpak	Gesprekstechniek door een specialist Kids' Skills
Geschikt voor	Kinderen met externaliserend en internaliserend gedrag dat langdurend wordt getoond, maar niet altijd leidt tot conflicten, maar vooral tot onbegrip.

Gedragcontract

Probleemstelling:	Het kind moet aan meerdere gedragsdoelen werken
Doel	
Aanpak	Gesprekken met leerkrachten en/of schoolleiding. Er wordt een contract opgesteld in Esis volgens een vast format in aanwezigheid van de ouders
Geschikt voor	Kinderen met externaliserend gedrag dat langdurig wordt getoond en leidt tot conflicten. Het kind is gevoelig voor beloningen.

Verklaring gebruikte afkortingen:

ARBO	arbeidsomstandigheden
EHBO	eerste hulp bij ongevallen
BHV	bedrijfshulpverlening
GGD	gemeentelijke gezondheidsdienst
OPO IJmond	openbaar primair onderwijs IJmond
IB	intern begeleider
OT	ondersteuningsteam
JT	jeugdteam

Bijlagen

Bijlage 1: OEPS-blad groep 1 tm 5 zonder handtekening

**Oeps dat ging even
mis!**

Datum:.....

Wie deden ermee?	
Waar was het?	
Wat gebeurde er?	

Hoe kan het anders?	
Wat heb ik ervan geleerd?	

**Oeps dat ging even
mis!**

Naam:.....

Datum:.....

Wie deden ermee?	
Waar was het?	
Wat gebeurde er?	
Hoe kan het anders?	

Wat heb ik ervan geleerd?	

Handtekening leerkracht:.....

Handtekening ouders:.....

Oeps dat ging even mis!

Naam:..... Datum:.....

Waar was je?	
Wat gebeurde er?	
Wat voelde je?	
Wat dacht je?	
Wat deed je?	

Wat was het gevolg? Wat gebeurde er toen?	
Wat deed je goed?	
Wat kan er beter?	
Welke afspraken kunnen we hierover maken?	

Oeps dat ging even mis!

Naam:..... Datum:.....

Waar was je?	
Wat gebeurde er?	
Wat voelde je?	
Wat dacht je?	
Wat deed je?	
Wat was het gevolg? Wat gebeurde er toen?	

Wat deed je goed?	
Wat kan er beter?	
Welke afspraken kunnen we hierover maken?	

Handtekening leerkracht:.....

Handtekening ouders:.....

Praatblad bij grensoverschrijdend gedrag (groep 6 t/m 8)

Datum:

Naam:

Waar was je?	
Wat gebeurde er?	
Wat voelde je?	
Wat dacht je?	
Wat deed je?	
Wat was het gevolg? Wat gebeurde er toen?	
Wat deed je goed?	
Wat kan er beter?	
Welke afspraken kunnen we hierover maken?	

Bijlage 5: check in - check out

data: _____

Naam leerling: _____

0: nee 1: beetje 2: geweldig	veiligheid	respect	verantwoordelijk heid	leerkracht
8.30 tot aan de kleine pauze				
kleine pauze tot aan de lunch				
na de lunch tot einde van de dag				
Doel van de dag:				
Totaal aantal punten vandaag:				

handtekening ouder: _____

Bijlage 6: Beertjes aanpak

Wat moet ik doen?

Hoe ga ik het doen?

Ik doe mijn werk

Ik kijk mijn werk na.
Wat vind ik ervan?

Wat moet ik doen?

Hoe ga ik het doen?

Ik doe mijn werk

Ik kijk mijn werk na.
Wat vind ik ervan?

Wat moet ik doen?

Hoe ga ik het doen?

Ik doe mijn werk

Ik kijk mijn werk na.
Wat vind ik ervan?

Wat moet ik doen?
Wat is de opdracht?
Wat verwacht de
leerkracht van mij?

Hoe ga ik het doen?
Ik maak een plan:
Welke spullen heb
ik nodig?
Waar begin ik mee?
Wat doe ik daarna

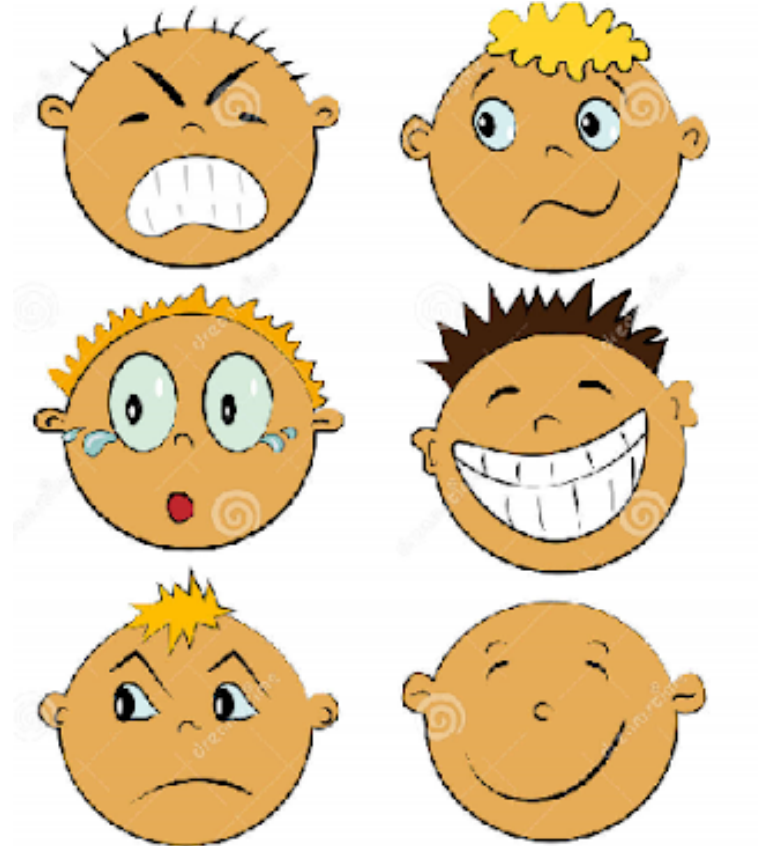
Ik doe mijn werk
Ik werk door tot
het af is.

Ik kijk mijn werk na.
Wat vind ik ervan?
Heb ik alles gedaan?
Dan kan ik
het inleveren.

Bijlage 7: Emotie Aanpak

M.b.v. emotiekaarten aangeven welke emotie zij voelen.

Of op een thermometer aangeven hoe ernstig de emotie wordt ervaren.

Bijlage 8: Sociaal veiligheidsprotocol - IKC Driemaster en Kanjertraining

U vindt in dit bijlage het sociale veiligheidsprotocol van de Kanjertraining die wij op IKC Driemaster hanteren. In dit protocol vindt u de doelen, de uitgangspunten, wat doen we preventief en hoe doen wij dat en wat doen wij als het mis gaat en hoe doen wij dat?

Doelen

- Leerlingen voelen zich veilig op school (sociaal, psychisch en fysiek)
- Leerlingen, leerkrachten, directie, kanjer-/anti-pestcoördinator en ouders weten wat ze kunnen doen ter preventie van onveilige situaties en hoe ze kunnen handelen als het toch onveilig wordt.

De uitgangspunten

School is bedoeld om te leren. Dit kan alleen als leerlingen zich veilig voelen op school. De visie en levenshouding van de Kanjertraining vormen het uitgangspunt van ons veiligheidsbeleid. Wij hebben een duidelijke visie op hoe we met elkaar omgaan en willen graag samen met ouders en kinderen zorgen voor een veilige school.

1. Wij willen te vertrouwen zijn

De meeste mensen willen te vertrouwen zijn. Op die manier willen wij gezien, gehoord en begrepen worden. Wij gaan daarom uit van elkaars goede bedoelingen en kijken met vertrouwen naar elkaar en de kinderen. Ons uitgangspunt is daarbij dat je jezelf mag zijn. Doe je niet anders voor dan wie je werkelijk bent, zoals je bent is het goed. En daarmee ben je te vertrouwen.

2. Wij, leerkrachten en ouders, zijn samen het gezag van het fatsoen

Wij zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de opvoeding van de kinderen. Een goede opvoeding richt zich op fundamentele menselijke waarden zoals: liefde, vertrouwen, mededogen, toewijding, verantwoordelijkheid en betrokkenheid in de breedste zin van het woord.

Daarom moeten wij, ouders en leerkrachten, duidelijke leiders zijn voor kinderen: wij vertegenwoordigen het gezag van het fatsoen. Wij laten ons daarbij niet bepalen door negatieve gevoelens zoals angst, onmacht en ergernis. Wij zorgen voor een veilige sfeer door grensoverschrijdend gedrag op een nette manier zorgvuldig aan te pakken. Daarin werken wij samen met elkaar.

3. Wij geven het goede voorbeeld

De kinderen voelen zich veilig als wij het goede voorbeeld geven:

- Wij gaan respectvol met elkaar om.
- Wij spreken respectvol over elkaar en de kinderen, ook op sociale media
- Indien zich een probleem voordoet of als we ons zorgen maken, dan overleggen wij met elkaar. Wij zoeken een oplossing die goed is voor alle betrokkenen en die recht doet aan de situatie.

Wat doen we preventief en hoe doen we dat?

Inhoud Kanjertraining

Wij bespreken en oefenen met gedrag door middel van de volgende materialen. Deze zijn van toepassing op de kinderen, maar net zo goed op ons als volwassenen. Omdat kinderen gedrag van ons nadoen, is het van belang dat wij (ouders en het team) het goede voorbeeld geven.

De petten

Om in gesprek te gaan over gedrag maken we vanuit de Kanjertraining gebruik van petjes met vier verschillende kleuren. Wanneer zich een probleem of stressvolle situatie voordoet hebben we een keuze om verschillend te reageren. We maken kinderen bewust van hun gedrag en oefenen met nieuw gedrag. Kinderen kunnen zo leren kiezen voor gedrag dat bij hen past en dat prettig is voor henzelf en de ander.

Wanneer je doet als een kanjer, of als de witte pet, dan doe je als jezelf, je bent te vertrouwen en durft ook anderen te vertrouwen. Je toont respect voor jezelf en de ander. Jezelf zijn betekent ook: vervul de rol die bij je past. Dus moeder: wees moeder. Leerkracht: wees leerkracht. Je bent geen vriend van het kind. En laat het kind ook kind zijn. Als we allemaal als onszelf doen, vanuit vertrouwen, kunnen we toch heel verschillend doen, ook in verschillende situaties.	 De witte pet is de pet van vertrouwen en jezelf zijn. Samen met de gele, rode en zwarte pet zie je dan...
Je kunt jezelf zijn in combinatie met de zwarte pet. De zwarte pet staat voor kracht. Dan reageer je op een prettig stoere manier. Je durft ruimte in te nemen. Je vertoont leiderschapsgedrag. Je geeft je grenzen aan. Je maakt plannetjes, toont initiatief. Zolang je naast de zwarte pet ook de witte pet van het vertrouwen aanwezig is, is het gedrag prettig voor jezelf en de ander. Ouders en leerkrachten laten met de witte zwarte pet positief leiderschap zien. Ze durven grenzen te stellen en duidelijk te zijn vanuit het vertrouwen dat de meeste mensen het goed bedoelen.	 Wit en zwart • vertrouwen • duidelijk • doorzetter • leiderschap

De rode pet in combinatie met de witte pet staat voor humor. Je maakt grapjes die leuk zijn voor iedereen. Je doet optimistisch, vrolijk, relativerend, luchtig, handelt met levensvreugd. Voor ouders en leerkrachten betekent dit dat je humor gebruikt in je opvoeding en speels kunt zijn: je kunt spelen met kinderen en je kunt relativeren. Je toont optimisme en vrolijkheid.	 Wit en rood • vertrouwen • vrolijk • humor • positief denken
Handelen we met de wit-gele pet, dan geven we ruimte aan de ander. We luisteren, zorgen, tonen interesse, zijn rustig en vriendelijk, bescheiden. Voor ouders en leerkrachten betekent dit dat we betrokkenheid tonen, luisteren naar kinderen en willen weten wat hun behoefte is. Wij tonen empathie.	 Wit en geel • vertrouwen • vriendelijk • bescheiden • behulpzaam

Alle kleuren petten hebben hun valkuil wanneer de witte pet van vertrouwen wegvalt. Als wij niet meer met vertrouwen naar elkaar of naar onszelf kijken, komen wij terecht in wantrouwen. Bij de ene persoon of in de ene situatie uit dit zich in te krachtig gedrag (zwarte pet), bij een ander in te onderdanig angstig gedrag (gele pet) en bij een ander in clownesk meeloopgedrag (rode pet).

In klassen waar het vertrouwen wegvalt, ontstaat dit gedrag. De basis van vertrouwen moet dan weer worden teruggezet. Gelukkig blijken de meeste mensen dit graag te willen: we willen ons liever gedragen met witte pet dan zonder. We zijn 'de weg even kwijtgeraakt'.³

Het gaat mis als je niet doet als jezelf

Het gaat mis als we niet meer onszelf zijn, dan valt de witte pet weg.
Je doet dan zo:

Ik schop, sla, duw, pest.

Ik maak vervelende grapjes, lach anderen uit
en doe mee met de zwarte pet.

Ik doe zielig, zeg niks, kijk naar de grond.

In het aanspreken van kinderen gebruiken we pettentaal. Voorbeelden hiervan: "Welke pet heb je nu op? Hoe kun je de witte pet erbij opzetten?" "Ik zie een heleboel witte petten!" "Wil je te vertrouwen zijn? Doe dan als de witte pet." De pettentaal helpt ons om zonder oordeel het kind op zijn gedrag aan te spreken.

Let op: we koppelen nooit een pet aan een kind. De petten gaan over gedrag, en gedrag kun je veranderen. Een kind doet als een rode pet op een moment, en is de rode pet niet.

In rollenspelen gebruiken we de petten om te oefenen met gedrag.

De smiley poster

Welk gedrag willen we wel en niet op school? Waar ligt de grens? De smiley poster geeft hier handvatten voor. Wij willen kinderen leren om rekening met elkaar te houden. Let dus een beetje op de gevoelens van de mensen om je heen. Check even of de ander zich nog goed voelt bij jouw gedrag. Andersom geldt ook: het is jouw verantwoordelijkheid om aan te geven wanneer je je ergens niet prettig bij voelt. De meeste mensen bedoelen het goed, maar het gaat wel eens mis. Je helpt de ander door je grens aan te geven: "Ik vind het vervelend als je ... doet. Wil je dat anders doen?"

De smiley poster is ook van toepassing op de volwassenen rondom de leerlingen. Wat mogen wij (school en ouders) van elkaar verwachten?

- Als wij ons zorgen maken om een kind, dan overleggen we respectvol met de kinderen, ouders en de leerkracht. Wij geven elkaar feedback. Dat betekent dat wij op het schoolplein of via internet niet slecht spreken over een ander: wij gaan met die ander in gesprek. Kortom: Wij spreken met respect over en met elkaar.
- Wij zoeken een oplossing die goed is voor het kind, de klasgenoten, de ouders en de school.
- Soms bedoelt de ander iets goed, maar ervaar je het vervelend. Wij geven dan rustig onze grens, zodat de ander rekening met je kan houden.

Afsprakenposter

Als leidraad voor hoe wij op school met elkaar om willen gaan, gebruiken wij de volgende vijf uitgangspunten van de Kanjertraining. Op school ziet u deze uitgangspunten op de kanjerafsprakenposters. De kleuren verwijzen naar de petten. Hieronder staan de posters zoals bedoeld voor de kleuters.

Stichting Kanjertraining Almere – info@kanjertraining.nl

Motor en Benzine: alles wat aandacht krijgt, groeit

Leerlingen

Met de Kanjertraining leren wij dat alles wat aandacht (benzine) krijgt groeit. Vervelend gedrag (motor) blijft doorgaan en krijgt status als kinderen meelachen en erbij staan. Wij maken kinderen bewust van de benzine die ze (vaak onbedoeld) geven aan gedrag dat niet prettig of storend is. Zo leren kinderen sociale verantwoordelijkheid te nemen en ervoor te kiezen om geen benzine te geven.

In onveilige klassen bekrachtigen kinderen elkaar in negatief, te stoer gedrag. Pas wanneer kinderen leren om geen benzine meer te geven, als de norm verandert, dan valt er geen winst (status, populariteit) meer te behalen met negatief gedrag.

Leerkracht

De leerkracht probeert in de klas benzine (aandacht) te geven aan positief gedrag. De leerkracht spreekt benzinegevers aan: "Geef maar geen benzine". Hierdoor krijgt negatief gedrag minder aandacht (benzine) van de leerkracht.

Ouders

Wat kunnen ouders thuis doen?

Bevraag uw kind eens of het benzine geeft in de klas. Soms klagen kinderen thuis over vervelend gedrag van een klasgenoot. Het komt geregeld voor dat kinderen onbedoeld zelf benzine blijken te geven aan dit gedrag. Dit kan door erom te lachen, door ernaar te kijken maar ook door te klagen ("oohhh, stil nou eens, nouou, hou nou op..."). Dit houdt onbedoeld het gedrag in stand.

Waar geeft u thuis benzine aan? Lacht u om storend gedrag van uw kind, dan zal uw kind hiermee doorgaan. Spreekt u alleen uw kind aan op negatief gedrag, dan zal uw kind daarmee aandacht vragen. Geef daarom veel complimenten en benoem dus gedrag wat u prettig vindt. Dan zal dat gedrag versterkt worden.

Wat doen we als het mis gaat en hoe doen we dat?

Gedoe hoort erbij en is leerzaam

Het is normaal dat kinderen af en toe 'last' hebben van elkaar. Dit gebeurt thuis en op school. Ze willen spelen met hetzelfde speelgoed, ze willen rustig werken terwijl een ander door de klas roept. Ze willen met hetzelfde kind spelen maar niet met elkaar. Kortom: er ontstaat gedoe. Dit zijn voor kinderen allemaal leermomenten. In het volwassen leven moeten wij immers ook leren omgaan met onze behoeftes en die van anderen. We zullen onze grenzen en wensen moeten aangeven.

Hoe leren we kinderen om te gaan met gedoe?

Fase 1: kind heeft last van een ander

Vuistregel van de Kanjertraining: Jij zit in een klas met kinderen die te vertrouwen willen zijn. Wij leren kinderen om rustig aan te geven dat ze ergens last van hebben en te vragen of de ander wil stoppen.

Soms wordt een incident groter doordat kinderen het gedrag van een ander ervaren als pesten, en vervolgens agressief of klagerig reageren (richting klasgenoten, leerkracht, ouders). Klasgenoten, leerkrachten en ouders kunnen dit onbewust versterken, bijvoorbeeld door agressief gedrag goed te keuren ("mep maar terug"), té veel medelijden te tonen of kwaad te spreken over het andere kind.

Tips voor leerkrachten en ouders:

- Ga na een conflict of gedoe geen rechter spelen om dader en slachtoffer te identificeren. Richt je op de toekomst: "Willen jullie het oplossen? Hoe zouden jullie dit de volgende keer anders kunnen doen?"
- Leer kinderen hoe je op een rustige, respectvolle manier zegt dat je last hebt van iemand. De woorden en toon moeten bij het kind zelf passen.
- Leer kinderen te stoppen met hun gedrag als een ander aangeeft er last van te hebben.
- Geef hierin zelf het goede voorbeeld. Hoe doet u als u last heeft van iemand in uw gezin, familie, vriendenkring, buurt? Welke gedragsvoorbeelden krijgen kinderen van u?
- Spreek met respect over andere kinderen, ouders en leerkrachten.
- Bespreek met kinderen het verschil tussen plagen en pesten.
- Leer kinderen de intenties van anderen te interpreteren. Een kind kan iets als een grapje bedoelen, maar een ander kan het als beledigend opvatten. Leer kinderen om te checken hoe de ander het bedoelde.

Fase 2: het storende gedrag gaat door

Vuistregel van de Kanjertraining: een motor kan niets beginnen, als het geen benzine krijgt. Wordt dus niet boos, ga niet huilen, ga niet in discussie. Laat de klasgenoot die vervelend doet kletsen, en ga samen met een klasgenoot die je vertrouwt (maatje of buddy) iets anders doen. Als jij niet meer op het vervelende gedrag let, houdt het meestal vanzelf op. Gaat het toch door? Dan stap je naar een volwassene die kan helpen (juf, meester, pleinwacht, ouders).

Vaak blijft het bij een incident, en is er géén sprake van structureel pesten.

Tips voor leerkrachten en ouders:

- Leer kinderen weg te lopen bij vervelend gedrag, en steun te zoeken bij leeftijdsgenoten. Voor sommige kinderen is dit een oefening in zelfbeheersing.
- Geef hierin zelf het goede voorbeeld. Laat u zich bepalen door negatieve personen in uw leven? Of besteedt u energie aan positieve zaken?
- Leer kinderen om hulp te vragen bij een volwassene als vervelend gedrag doorgaat. Bespreek het verschil tussen klikken en om hulp vragen.
- Ook kinderen van wie u het misschien niet verwacht, kunnen doen als een rode of zwarte pet.
- Vraag kinderen of het de bedoeling was om de ander bang, verdrietig, boos te maken of pijn te doen. Laat kinderen zelf nadenken over een oplossing die goed is voor alle betrokkenen.
- Problemen tussen kinderen die zich op school voordoen, worden op school opgelost. School betreft indien nodig de ouders daarbij.
- Spreek, ook als zich problemen voordoen, met respect over andere kinderen, ouders en leerkrachten.

Fase 3: iemand wordt structureel lastiggevalen vanuit een machtspositie: pesten

Definitie pesten

Wanneer een kind of groepje in een machtsverhouding steeds opnieuw een ander kind blijft lastigvallen (psychisch, verbaal of fysiek), spreken we van pestproblematiek. Bij plagen zijn de kinderen gelijk aan elkaar; er is geen machtsverhouding. De rollen liggen niet vast: de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Het gebeurt zonder kwade bedoelingen en is daarom vaak leuk, plezierig en grappig.

Pesten kan heel schadelijk zijn en daarom moeten we samen zorgen dat het snel stopt. Hierbij gaat het om duidelijk begrenzen van ongewenst gedrag (van alle partijen) en het herstellen van het vertrouwen. Omdat ieder pestgeval weer anders is, staan hieronder een aantal vuistregels die wij hanteren.

1. Denk aan alle rollen binnen het pesten.
 - a. Wij (het team en de ouders van het kind dat pest) keuren het pestgedrag af en er volgt een consequentie indien het doorgaat. Hierbij wordt pestgedrag omgebogen in positief en betrokken gedrag in de klas.
 - b. Wij leren kinderen verantwoordelijkheid te nemen en een positieve rol te spelen voor elkaar. We leren buitenstaanders (klasgenoten) het pestgedrag niet te bekrachtigen. Kinderen leren een goede vriend te zijn van de pester: help je vriend door hem weg te halen uit het pesten en met hem iets anders te gaan doen (anti-pestposter 2, in het digibordmateriaal). Als omstanders / buitenstaanders niet ingrijpen, stemmen ze impliciet in met pesten.
 - c. Kinderen die gepest worden oefenen om duidelijk hun grens aan te geven, geen benzine te geven, erbij weg te gaan en naar een maatje te gaan. Werkt het niet, dan ga je naar het aanwezige gezag.
 - d. Klasgenoten hebben allemaal maatjes. Wij leren kinderen hoe je een goed maatje kan zijn voor iemand die last heeft van een ander. Wees zelf te vertrouwen, geef geen benzine aan pestgedrag en ga samen iets anders doen.
2. Betrek de context.
 - a. Het betrekken van ouders bij de normvorming en het groepsproces is van groot belang, dit versterkt het WIJ-gevoel. Kinderen luisteren in de eerste plaats naar hun ouders. Ouders helpen hun kind door met vertrouwen te spreken over klasgenoten, ouders en de school.
 - b. De groepsnorm is van grote invloed op pesten. De groepsnorm moet zijn dat wij onze eigen status/populariteit niet versterken op een manier die ten koste gaat van een ander. Deze groepsnorm wordt versterkt door te werken aan het onderling vertrouwen in de groep, zoals beschreven onder Wat doen we preventief en hoe doen we dat?

Wij leggen de focus daarbij op:

- Wat gaat er goed in de klas?
 - Wat willen we verbeteren in de klas?
 - Welke kwaliteiten waarderen we bij elkaar?
 - Wat wordt ons plan?
 - Hoe kunnen we elkaar helpen?
- c. Indien nodig, betrekken wij de wijkagent

3. Wij (team en ouders) letten op de manier waarop we dit doen. Onze leidraad:
 - a. Wij willen dat iedereen zich veilig voelt op school. Er is daarom geen excuus voor wangedrag.
 - b. Wij delen kinderen niet in in daders en slachtoffers. Pesten is een complex probleem waarbij daders en slachtoffer niet altijd te scheiden zijn en soms een en dezelfde persoon is. Kinderen worden niet in hun kracht gezet door ze te labelen als dader of slachtoffer. De 'dader' wordt dan negatief bekeken (met wantrouwen) en doet dan al snel iets fout in de ogen van anderen. Het 'slachtoffer' wordt dan als zwak bestempeld, en wordt niet aangesproken op zijn of haar (veer)kracht. Hoe dan wel: We zoeken een oplossing die goed is voor alle betrokkenen.
 - c. Wij blijven met respect spreken over en met elkaar.
 - d. Wij (ouders en team) geven hierin het goede voorbeeld.

Wij kunnen ook de handvatten en tips gebruiken van Fase 1 en 2, zoals hierboven omschreven.

De rol van leerkrachten, ouders en directie bij grensoverschrijdend gedrag

Wat is grensoverschrijdend gedrag?

Grensoverschrijdend gedrag kan op verschillende manieren plaatsvinden: verbaal, fysiek, materieel. Het kan bijvoorbeeld gaan om pesten, agressief gedrag, spullen kapot maken of stelen, discriminatie en seksuele toenadering of –intimidatie. Het gedrag kan zowel opzettelijk als onopzettelijk zijn, maar degene die er mee wordt geconfronteerd ervaart het als ongewenst en onaangenaam.

Elke situatie van grensoverschrijdend gedrag staat op zichzelf, en is situationeel/ contextueel en vraagt een eigen afweging en aanpak. Wat bij het ene kind goed werkt, werkt bij het andere kind averechts. Toch zijn er wel wat vuistregels te creëren.

Een school is een plek om te leren, daar moet het dus veilig zijn. Binnen de school moet de nadruk liggen op vertrouwen, maar dat kan alleen bestaan als er helder en duidelijk gezegd is. De smileyposter geeft hiervoor een duidelijk kader: het moet goed zijn voor jou en de ander. We willen het vaak wel goed doen, maar het gaat soms wel eens mis.

Fysieke veiligheid in gevaar?

Als een kind of ouder grensoverschrijdend gedrag vertoont, is het eerste wat van belang is: Is de fysieke veiligheid in het geding van de leerkracht, het kind of de omstanders?

Voorbeelden zijn: schaar gooien door de klas, met een mes dreigen, agressie, dreigen met een waakhond loslaten etc.

In dat geval gaan we niet eerst begrijpen en rustig in gesprek, het is dan een kwestie van handelen en grenzen stellen. Veiligheid staat voorop. Een optie zou dan kunnen zijn dat de leerkracht met de hele klas de ruimte verlaat. De leerkracht stuurt een andere volwassene naar het kind toe om het kind tegen zichzelf te beschermen.

Het heeft altijd de voorkeur om van kinderen af te blijven als leerkracht. Indien er echter geen alternatief is, is het ook de plicht om in te grijpen om gevaar te voorkomen. Dus vechtende kinderen uit elkaar halen nadat je duidelijk hebt gezegd: Uit elkaar nu!

Denk bij schade ook aan herstelrecht:

Voorbeelden:

- Fysiek iets aangedaan: knuffel geven
- Iets stuk gemaakt: koop een nieuwe
- Uitgescholden: excuusbrief schrijven
- Weglopen: tijd inhalen
- Racisme: werkstuk maken over tweede wereldoorlog

Bij fysieke onveiligheid is er altijd een nagesprek met de ouders van de leerling. Daarbij gaan we op zoek naar is hier sprake van onwil of onmacht? In beide gevallen verwachten we echter dat ouders het gedrag ondubbelzinnig afkeuren. Doen ouders dit niet, dan gaat deze leerling naar een andere klas tot de rust, veiligheid en het vertrouwen binnen de klas voldoende is hersteld. Zijn er aanwijzingen dat de leerling het gedrag in die klas ook zal laten zien, dan komen we in een situatie van schorsen c.q. verwijderen binnen de grenzen van de leerplichtwet. Hieronder wordt dit stap voor stap uitgelegd.

Onmacht versus Onwil

De Kanjertraining heeft als uitgangspunt dat kinderen zich niet willen misdragen, maar het gaat wel eens mis. Dat is niet erg, daar leren ze van. Toch zijn er soms kinderen die zich wel willen misdragen. We maken dan ook een onderscheid tussen onmacht en onwil in de aanpak van grensoverschrijdend gedrag. In de bijlage Handvatten Grensoverschrijdend gedrag is stapsgewijs weergegeven hoe te reageren in beide gevallen.

Bij sommige kinderen is het moeilijk uit te maken of er sprake is van onmacht/onvermogen/beperking of onwil. De Kanjertraining is van mening dat hier een 'streng' onderscheid in moet worden gemaakt. Dit onderscheid zit door de hele Kanjertraining heen.

Onmacht

Kinderen die zich misdragen, maar dat niet willen, worden ondersteund en geleerd hoe zij zichzelf kunnen beheersen. Dat vindt plaats in samenwerking met de ouder(s) van deze leerling. Het kan zijn dat een kind het moeilijk heeft met zichzelf of met de omstandigheden waarin het verkeert. Maar desondanks probeert het kind er iets van te maken. Zo zijn er kinderen met onvermogen zoals autisme, ADHD, moeilijke (gezins)omstandigheden of andersoortige beperkingen die ondanks hun onvermogen er alles aan doen om zich aanvaardbaar te gedragen. Dat het misgaat is niet erg. Het zijn leermomenten.

Wat helpt is:

- Met ouders en kinderen moet worden besproken dat onvermogen, beperkingen en omstandigheden geen vrijbrief zijn voor wangedrag. Ook dit kind moet leren zich fatsoenlijk te gedragen zodat klasgenoten zich veilig voelen. Wanneer ouders tegen hun kind blijven zeggen dat hij/zij er niks aan kan doen, dan krijgt het kind een vrijbrief om zich te misdragen. De inzet, de motivatie, de urgentie is nodig om het kind ander gedrag te leren.
- Een groot deel van kinderen met gedragsproblemen (75%) heeft moeite met het begrijpen van taal. Dit wordt vaak over het hoofd gezien. Pas je taalgebruik dus aan.
- Ouders en leerkrachten geven (op een rustig moment) inzicht in de gevolgen van het gedrag van het kind: "Als je zo doet, gebeurt er dit (kinderen willen niet meer met je omgaan/ kinderen worden bang van jou/we kunnen niet werken in de klas, dus je moet uit de klas". Hierdoor raken kinderen gemotiveerd om anders te reageren. Het reguleren van emoties begint bij de motivatie.
- Ouders en leerkrachten stellen helpende vragen: "Wil jij je zo gedragen? Wil jij dat ik/wij jou zien als...? Hoe ga je het de volgende keer doen? Hoe herstel je de emotionele en/of materiële schade? Kunnen we op deze manier weer verder met elkaar?"
- We geven duidelijke instructie welk gedrag we wel van het kind willen zien. Dus niet wat niet, maar vooral wat wel.
- Kind uit omgeving halen, soms juist bij leerkracht houden.
- Omstanders wegsturen.
- Kind blijft bij de leerkracht, 1 tot 6 weken, zie toelichting bij interventies op KanVAS
- Kind voorbereiden op nieuwe situaties voordat de hele klas instructie krijgt.
- Coachingsgerichte benadering: voordoen is nadoen, "je bent de moeite waard maar dit gedrag kan niet", op zoek gaan naar de oorzaken/triggers, alternatieven bedenken en oefenen hoe je anders zou kunnen reageren.
- Leerkracht en ouders vullen de vragenlijst in het Kanjer Volg- en adviessysteem (KanVAS) in. Samen met ouders kunnen we adviezen selecteren die uit het KanVAS komen en een plan van aanpak maken.
- Individuele kinderen die sociaal vastlopen kunnen met hun ouders een ouder-kind training volgen. Ouders kunnen hiervoor kijken op www.kanjertraining.nl. Of ze kunnen worden doorverwezen naar specialistische hulp indien nodig.

Onwil

Heeft een kind de opvatting dat het zich niet fatsoenlijk wil gedragen en met niemand rekening wil houden, dan reageert de school grensstellend. Ouders worden betrokken bij het feit dat hun kind het verlangen heeft zich te willen misdragen. De mentaliteit van een kind is immers de verantwoordelijkheid van de ouders. Het is cruciaal nu in het gesprek met de ouders expliciet te vragen:

- Keurt u als ouder dit gedrag goed? Wilt u dat uw kind morgen weer zo reageert?

Als ouders reageren vanuit "nee, maar...", waarin er een opsomming van redenen voor het gedrag komt, zal verwezen worden naar de Smileyposter, met de vraag of het de bedoeling is dat hun kind andere kinderen lastigvalt. De meeste ouders willen dit niet.

De neiging ontstaat soms om alle omstandigheden rondom het kind te gaan aanpassen (beter toezicht, andere kinderen en de leerkracht moeten anders doen). Wanneer het echter om onwil gaat, kan de omgeving helemaal worden aangepast, maar wil het kind zich nog steeds niet fatsoenlijk gedragen. Vandaar deze bovenstaande vraag aan de ouders: Keurt u dit gedrag goed?

Als ouders daarop aangeven dat ze het gedrag afkeuren, dan moeten ouders dat duidelijk tegen hun kind zeggen.

School heeft de steun van ouders nodig om hun kind bij te sturen. In de praktijk blijkt:

- Kinderen die handelen uit onvermogen, zijn goed te corrigeren als hun ouders goed samenwerken met de leerkrachten.
- Kinderen die handelen uit onvermogen zijn moeilijk te corrigeren als hun ouders dat onvermogen als excuus voor vertoond wangedrag gebruiken.
- Kinderen die zich willen misdragen zijn snel te corrigeren (omdat er geen onvermogen meespeelt) als ouders op dezelfde lijn zitten als de school.
- Kinderen die zich willen misdragen, zijn niet te corrigeren als ouders het een probleem van school vinden.

"Mijn kind mag slaan"

Wat als ouders een andere opvatting hebben over gedrag dan de school? Ouders vinden dat hun kind het recht heeft om agressief voor zichzelf op te komen. Het kind mag zich onfatsoenlijk gedragen ten koste van andere kinderen, leerkrachten, ouders of de school. Kortom, de rode kant van de smileyposter wordt goedgekeurd door de ouders.

De ouder wordt nu doorverwezen naar de directie. Deze maakt duidelijk:

- Wij hebben alle respect voor de regels die u thuis hanteert, daar bent u immers de baas
- Op school hebben wij aanvullende regels, deze bepalen wij.
- Indien u kiest voor onze school, moet u tegen uw kind zeggen dat hij zich op school aan de schoolregels moet houden.
- Wilt u ons helpen? Als alle kinderen voor zichzelf opkomen op de manier die u wenst, dan kan ik de veiligheid niet garanderen op school. Dat is mijn taak als directie.
- Als u niet wilt dat uw kind zich aan de schoolregels houdt, is er geen plek meer op deze school en moet u zoeken naar een school die beter aansluit bij uw wensen.

Tot die tijd wordt er een passende oplossing gezocht die recht doet aan de situatie. Het bestuur moet hierover geïnformeerd worden, zodat school rugdekking heeft.

Bijvoorbeeld:

- Contract opstellen met duidelijke afspraken
- Het kind wordt een of twee klassen hoger of lager geplaatst, in een “oefenklas” • Het kind is slechts een beperkt aantal uren op school
- Feedbackoefeningen doen
- Consequenties bedenken wanneer leerling het leren belemmert. Bijv. kind wordt opgehaald door ouders als het zich misdraagt. School is immers een leerinstelling en geen opvang.
- Kind blijft bij de leerkracht, 1 tot 6 weken, zie toelichting bij interventies op KanVAS
- Schorsing binnen de grenzen van de leerplichtwet
- Plaatsing op een andere school.